

به نام خدا

نیمسال اول ۱۳۹۷-۱۳۹۸
مدرس: دکتر الناز سرخیلی

دوره مهندسی شهرسازی
طرح درس حقوق و قوانین شهری

الف- معرفی درس و اهداف آن

سکونت، اشتغال و مالکیت در مرزهای شهری حقوقی را همراه با خود به وجود می آورد و در عین حال، از دیرباز، جهت کنترل بی نظمی های ناشی از تنوع خواسته ها و تقاضای جامعه شهری، نیازمند کنترل ها و محدودیت هایی در تحصیل زمین و منافع ناشی از سکونت و اشتغال است. به همین لحاظ، یکی از مهم ترین وظایف دانش شهرسازی، تلاش برای کنترل جهات توسعه شهر، کنترل نحوه استفاده از زمین و فضاهای شهری و تضمین دسترسی عادلانه شهروندان به خدمات و امکانات شهری است. بنابراین، علم به حقوق شهری و حقوق شهروندان (حق بر شهر شهروندان) و از سوی دیگر قوانین و مقررات شهری از موضوعات مهم در رشته شهرسازی است.

لذا مباحث کلیدی مورد بحث در این کلاس شامل موارد زیر خواهد بود:

- مفهوم شهروند و حقوق شهروندی
- نخستین مباحث حقوقی و قانونی در جوامع مدنی
- جرایم شهری و نقش شهرسازی در کنترل آنها
- ساختار قوانین و مقررات حاکم بر شهر و شهرداری
- قوانین زمین شهری و حقوق مالکیت زمین و حقوق توسعه
- ضوابط و مقررات ساخت و ساز
- تخلفات ساختمانی
- مسئله عدالت در شهر
- نقش نهادهای مدنی

ب- توضیح کلاس:

مباحث کلاس به صورت سخنرانی و بحث های گروهی مطرح خواهد شد، لذا انتظار می رود دانشجویان از مباحث مطرح در کلاس یادداشت برداری کنند.

با توجه به اهمیت بحث و مشارکت در کلاس، انتظار می رود دانشجویان در مطالعه و گردآوری موضوعات خواسته شده و طرح آنها در کلاس شرکت کنند.

در برخی از جلسات به تناسب موضوع بحث، سوالات یا مفاهیمی مطرح خواهد شد و در جلسه بعد انتظار می رود که دانشجویان مطالب مورد نیاز در مورد موضوع یا مفهوم مذکور را گردآوری کرده و آمادگی توضیح شفاهی نتایج مطالعه و بررسی خود باشند.

ج- فعالیت گروهی:

در این کلاس، یکی از فعالیت های مورد انتظار از دانشجویان، تهیه گزارش (به صورت ویدئو یا عکس و متن، و ...) از دغدغه ها، و فعالیت های یکی از نهادهای مدنی فعال در خصوص مسائل و مشکلات زندگی شهری است. دانشجویان به صورت گروه های ۳ تا ۴ نفره می توانند به انتخاب یکی از نهادهای مدنی (با هماهنگی مدرس) پرداخته و از طریق مطالعه، مراجعه به نهادها و مصاحبه با اعضای فعال در نهاد گزارشی ۱۵ دقیقه ای برای ارائه در کلاس آماده نمایند. نحوه گردآوری اطلاعات لازم برای تهیه گزارش و نحوه تنظیم و ارائه آن در ارزشیابی نهایی تاثیر دارد. انتخاب نهاد مدنی موضوع مطالعه تا جلسه سوم مشخص شود. و ارائه ها از آبان ماه مطابق برنامه زمانی که متعاقباً اعلام خواهد شد، انجام می

شود. "نهادهای مدنی از قبیل نهادهای صنفی مشاغل، نهادهای حامی میراث تاریخی و فرهنگی، نهادهای حامی حقوق زنان، کودکان، کم توانان، طبیعت، مهاجران، اقلیت های قومی و مذهبی، کودکان کار، دستفروشان و نظیر آن"

د- منابع کلاسی

- مباحث کلاس که انتظار می رود دانشجویان در صورت نیاز از آنها یادداشت تهیه کرده باشند.
- کتاب "حقوق شهری" نوشته غلامرضا کامیار، نشر مجد

ه- نحوه ارزشیابی نهایی

- ارائه کلاسی فعالیت گروهی (۵ نمره)
- آزمون نهایی که به صورت سوالات تشریحی، تحلیلی و توضیحی خواهد بود (۱۴ نمره)
- حضور فعال در کلاس (۱ نمره)

و- سایر منابع

- منصور، جهانگیر، مجموعه قوانین و مقررات مربوط به استان، شهر، شهرستان، نشر دیدار
- منصور، جهانگیر، مجموعه قوانین و مقررات مربوط به شهر و شهرداری، نشر دیدار
- شهروند شهردار: ویژه نحوه محاسبات عوارض بر ساختمان، نشر تات
- منتظری، علی اکبر، مجموعه قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی، انتشارات حضرت عباس (ع)
- عباسی، علیرضا، نگاهی به قوانین مدون حقوق بشر و حقوق شهروندی در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران، نشر ارنواز
- مشعوف، ابراهیم، چشم انداز جمهوری اسلامی ایران: قانون احترام به آزادیهای مشروع و حفظ حقوق شهروندی، نشر اندیشه عصر
- منشور حقوق شهروندی مشتمل بر: بیانیه رئیس جمهوری اسلامی ایران
- شاه حسینی، پروانه، وقف شناسی تهران از شهری اسلامی تا شهری مدرن، نشر پاپلی
- آزادانا، حسین، فرهنگ اسلامی شهروندی: فرهنگ اسلامی شهر و شهرسازی
- ناصری مقدم، حسین؛ غوث، حسن، مبانی حقوق شهروندی از منظر فقه اسلامی و حقوق بشر مدرن، نشر محراب فکر
- هوشمند، احمد؛ رحیمیان، بابک، راهکارهای نظارتی شوراهای اسلامی شهر و عملکرد شهرداری ها، نشر راز نهان
- نکونام، محمدرضا، شهر آیین سیاست: تبیین ۵۱ آیه با موضوع شیوه نامه ی سیاست اسلامی، نشر صبح فردا
- حجتی اشرفی، غلامرضا، مجموعه قوانین و مقررات محشای شهرداری و شوراهای اسلامی با آخرین اصلاحات و الحاقات، نشر گنج دانش
- شهیدی، سیدمهدی؛ سیاست های زمین شهری در ایران پس از انقلاب اسلامی (تحلیل سیاست های زمین با توجه به اصول توانمندسازی)، انتشارات امید انقلاب
- کریمی زنجانی اصل، محمد، جهان ایرانی و آیین شهریاری در سپیده دمان عصر اسلامی، انتشارات مجمع ذخائر اسلامی
- <http://irancco.com> (وبسایت حامیان جامعه مدنی)